

ÇALIŞMA GÜCÜ KAYBI İLE MESLEKTE KAZANMA GÜCÜ KAYIP ORANI TESPİT İŞLEMLERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER

*Prof.Dr. Nüvit GEREK**

Ülkemizde sosyal güvenlik ihtiyaçlarının artması ve giderek daha karmaşık hale gelmesi sık sık mevzuat değişikliklerini gündeme getirmektedir. Nitekim 6552 sayılı “İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun”un 41. maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 28. maddesinde değişiklik yapılmıştır¹.

Çalışma gücü kaybına ilişkin maluliyet ve oran tespitleri 5510 sayılı Kanununun 25. ve 28. maddeleri uyarınca “Maluliyet Tespit İşlemleri Yönetmeliği” hükümlerine göre yapılmaktadır. 5510 sayılı Kanununun 28. maddesinde yapılan değişikliklerden sonra bazı tereddütleri ortadan kaldırmak amacıyla “Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yürürlüğe girmiştir². Ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kurulu kararları ile idari açıdan da bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu sınırlı kapsamlı çalışmada Sosyal Güvenlik Kurumununun 2015/23 No’lu genelgesi de dikkate alınarak söz konusu değişikliklerin kısaca değerlendirilmesine çalışılacaktır.

I. MALULİYET VE SAĞLIK KURULLARI DAİRE BAŞKANLIĞININ EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLANMASI

Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kurulununun 27.02.2014 tarihli ve 2014/82 sayılı kararı ile Maluliyet ve Sağlık Kurulları Daire Başkanlığı, Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesine alınmıştır. Buna bağlı olarak Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği 4/1-f maddesindeki “Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü” ibaresi, 18.03.2015 tarihli yönetmeliğin 1. maddesi uyarınca “Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü” şeklinde değiştirilmiştir.

2. BAŞKA BİRİNİN SÜREKLİ BAKIMINA MUHTAÇ DERECEDE AĞIR ENGELLİ ÇOCUĞU BULUNAN KADIN SİGORTALILARLA İLGİLİ YAPILACAK İŞLEMLER

Bilindiği gibi, başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu olan kadın sigortalıların emeklilik veya yaşlılık aylığı talebinde bulunmaları halinde, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte birinin prim ödeme gün sayısına eklenmesi ve eklenen sürelerin yaş haddinden indirilmesi esası getirilmiştir³.

6552 sayılı Kanununun 41. maddesi ile 5510 sayılı Kanunda yapılan değişiklik ve Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinde buna uygun olarak yapılan değişiklikle “malul” kavramı “ağır engelli” olarak değiştirilmiş ve bu Yönetmeliğin 12. maddesine 2. bir fıkra eklenmiştir. Söz konusu fıkra “Kadın sigortalıların başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede ağır engelli çocuklarının tespitinde, yürürlükte olan

* Anadolu Üniversitesi

¹ Bkz.: R.G. 11.09.2014 T., No: 29116 (Mükerrer).

² Bkz.: R.G. 18.03.2015 T., No: 29299.

³ Bkz.: 5510 sayılı Kanun md. 28/VIII (Bu fıkra 5754 sayılı Kanunla düzenlenmiştir).

Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik esas alınır” şeklindedir⁴.

Bu durumda, kadın sigortalıların, başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede ağır engelli çocuklarının durumlarını tespitite, Kurum sağlık kurulları, talepte bulunulan tarihte yürürlükte bulunan “Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik hükümlerini esas alacaklardır.

11.09.2014 tarihinden sonra, yani değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten sonra bir talepte bulunulursa, Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğine göre yapılan değerlendirme sonucu, çocuğun başkasının sürekli bakımına muhtaç ölçüde malul sayılmadığına karar verilmişse, kadın sigortalı, çocuğun durumunun yeniden değerlendirilmesi için talepte bulunabilecektir. Talepte bulunulduğunda, çocuğun dosyası karara esas raporla birlikte ilgili Kurum sağlık kurulunca tekrar değerlendirilecektir. Ancak bu kez değerlendirme “Özürlü Ölçütü Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre yapılacaktır. Yeniden talepte bulunulduğunda ilgililerden yeniden ayrıca rapor istenmeyecektir. Ancak Kurumun yetkilendirdiği sağlık hizmeti sunucularından yeni bir rapor alınmışsa, bu rapor da değerlendirilecektir.

Kadın sigortalıların erken emeklilik hakkını düzenleyen hüküm 01.10.2008 tarihinden sonraki çalışmalar için geçerlidir. Bu tarihten sonra, ancak 11.09.2014 tarihinden önce, başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede ağır engellilik tespiti gerektiğinde ne yapılması gerektiği konusunda tereddütler oluşmuştur. Ancak Kurumun 2015/23 sayılı genelgesi ile durum açıklığa kavuşturulmuştur. Böyle bir durumda Kurum sağlık kurullarınca ağır engellilik kriterlerine göre değerlendirme yapılacaktır⁵. Çocuğun ağır engelli olup olmadığının tespitinden sonra, ağır engelli sayılması halinde doğum tarihi itibarıyla da başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede ağır engelli olup olmadığının tespiti yapılacaktır.

3. SİGORTALILARIN MALULİYET TESPİTİ İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinin 12. maddesinde yapılan değişikliklerle uzuvlarda kayıp olmamakla beraber, uzuvlar tam olarak işlevlerini kaybetmişlerse maluliyet tespitlerinde kayıp kapsamında değerlendirilecektir. Örnek vermek gerekirse, el veya ayaklar kopmamış ancak felç sonucu tamamen hissizleşmiş ve hiç kullanılamaz hale gelmişse, maluliyet tespitinde kayıp kapsamında değerlendirilecektir. İlgili düzenleme 11.09.2014 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, bu tarihten sonra yapılan talep üzerine yapılan maluliyet değerlendirmelerinde uzuv kaybı olmadığı için başka birinin sürekli bakımına muhtaç olmadığına karar verilmiş olan sigortalılar, şayet yeniden talepte bulunurlarsa, hastaneye sevk yapılmaksızın ilk değerlendirmede esas alınan sağlık kurulu raporları yeni düzenleme kapsamında tekrar değerlendirilecektir.

Bir diğer değişiklik, Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği eki Hastalık Listesinin “Onkoloji” başlıklı (E) maddesinin 28. fıkrasında yapılmıştır. İlgili fıkra yeni düzenlenen haliyle “Diğer maddelerde maluliyet süresi belirtilmeyen ve ‘İyi diferansiye tiroid kanserleri ve derinin bazal hücreli kanseri’ dışındaki tüm malign⁶ hastalıklar maluliyet talep tarihinden önceki bir yıl içinde tanı almak kaydıyla, talebe istinaden düzenlenmiş sağlık kurulu raporu tarihinden itibaren 18 ay süresince malul kabul edilir ve bu süre sonunda hastalık durumuna göre maluliyet yönünden tekrar değerlendirilir” şeklindedir⁷. 18.03.2015 tarihinden sonra ilk kez maluliyet tespiti isteyenlerin durumu bu yeni düzenlemeye göre değerlendirilecektir.

⁴ Bu fıkra 11.09.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 18.03.2015 R.G. tarihli yönetmelik ile eklenmiştir.

⁵ Bkz.: 17.09.2015 tarihli ve 56766929-113/520 sayılı Genelge.

⁶ Kötü huylu hastalıklar (malign hastalıklar).

⁷ Maddenin bu hali 18.03.2015 tarihli Yönetmelik ile değiştirilen şeklidir.

Kanser hastalıkları, öncelikle Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği eki Hastalık Listesinin “Onkoloji” başlıklı (E) maddesinin 28’ncifikrası dışındaki fıkralarına göre değerlendirilecektir. Bu değerlendirme sonucunda, malul sayılmayacak olanlardan talep tarihinden önceki bir yıl içinde tanı (teşhis) almış olanlar, Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği eki Hastalık Listesinin (E) maddesinin 28’nci fıkrası uyarınca, talepleri üzerine düzenlenmiş olan sağlık kurulu raporu tarihi itibarıyla 18 ay süresince malul kabul edileceklerdir. Bu sürenin sonunda kontrol muayenesine tabi tutulacaklardır. Kontrol muayenesi sonucunda düzenlenecek sağlık kurulu raporu Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği hükümlerine göre değerlendirilecektir.

Almanya ile müşterek sigortalıların dosyaları Yurtdışı Sözleşmeler ve Emeklilik Daire Başkanlığına, bağlı buldukları sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerine devredilmiştir. Maluliyet tespit işlemlerinin daha kısa sürede yapılabilmesi ve mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla Almanya ile müşterek sigortalıların sosyal güvenlik sözleşmesi kapsamında bulunan maluliyet değerlendirmeleri artık dosyalarının bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerinin bağlı olduğu Kurum sağlık kurullarında yapılacaktır.

Yurtdışı çalışmaları bulunanların bu süreleri borçlanmaları durumunda maluliyet tespitinde esas alınacak ilk işe giriş tarihleri önem kazanmaktadır.

Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi bulunan ülkelerden 18 ülkede sözleşmelerde bu konuda özel hüküm bulunmaktadır. Bu ülkelerde geçen sigortalılık sürelerini borçlananların Türkiye’de hiç çalışması olmayabilir. Bazen de sigortalının sözleşmeye taraf ülkede çalışmaya başladığı tarih Türkiye’deki sigortalılığın başlangıç tarihinden öncedir. Her iki durumda da bu ülkelerdeki ilk işe başlama tarihleri Türkiye’de ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilecektir.

Bir diğer durum Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış olmakla beraber bu sözleşmelerde konuya ilişkin özel hüküm bulunmaması veya sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış olan ülkelerde geçen çalışma sürelerinin borçlanmasıdır. Bu durumdakilerin Türkiye’de çalışmaları yoksa borcun ödendiği en son tarihten, Türkiye’de çalışmaları varsa ve Türkiye’de çalışmaya başladıkları tarihten önceki süreleri borçlanmak istemeleri halinde ise Türkiye’de ilk kez çalışmaya başlanıldığı tarihten borçlanılan gün sayısı kadar geriye gidilerek bulunan tarih Türkiye’de ilk işe giriş tarihleri olarak kabul edilecektir⁸.

4. SİGORTALILARIN ÇOCUKLARININ MALULİYET TESPİTİ İŞLEMLERİNDE DEĞİŞİKLİK

Maluliyet tespiti ile ilgili bir diğer değişiklik malul çocuklar ile ilgilidir. Bu değişiklik uyarınca, maluliyet tespiti için talepte bulunulan çocuğun mevcut sağlık kurulu raporunun, talep tarihinden önceki bir yıl içinde düzenlenmiş olması şartı kaldırılmıştır⁹. Böylece sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerince, sigortalı çocuğunun talep tarihi ile Kurumca yetkilendirilmiş sağlık hizmet sunucularınca düzenlenmiş mevcut sağlık kurulu rapor tarihi arasındaki süreye bakılmayacaktır (Eskiden raporun son bir yıl içinde verilmiş olması gerekiyordu). Rapor diğer belgelerle birlikte Kurum sağlık kurulunca gönderilecek ve orada değerlendirilecektir. Değerlendirme sonucu, gerekli görülürse çocuğun yeniden muayenesi istenebilir.

⁸ Bkz.: 29.09.2014 Tarihli ve 2014/27 sayılı Genelge.

⁹ Daha önceki düzenleme konusunda bkz.: 8.10.2013 Tarihli ve 2013/34 sayılı Genelge.

5. MESLEKTE KAZANMA GÜCÜNÜN EN AZ % 60'INI KAYBEDENLERİN MALULİYETLERİNİN TESPİTİ

5510 sayılı Kanununun 25/I. maddesi hükmünce, iş kazası veya meslek hastalığı sonucunda meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını kaybettiği Kurum sağlık kurulunca tespit edilen sigortalı malul sayılacaktır¹⁰. Bu durumdaki sigortalılar çalışma gücü kaybı nedeniyle maluliyet tespiti talep edebilirler. Bu yönde bir talepte bulunulursa dosyalarının yeniden Kurum sağlık kuruluna gönderilmesi gerekmeyecek ve 25. madde uyarınca işlemleri tamamlanacaktır.

6. E-MALULİYET SİSTEMİ VE KAPSAMI

Maluliyet tespit işlemlerinin kayıt ve takibinin, sonuçlarının tek veri tabanında ve tek ekranda birleştirilmesi amacıyla yazılım sistemi 2015 yılı başından beri uygulanmaktadır. Amaç zaman kaybını önlemektir.

4-I/a, 4-I/b sigortalılarının, bunların hak sahiplerinin ve genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları çocuklarının maluliyetlerine ilişkin çalışma gücü kaybı tespit talepleri, kontrol muayene işlemleri, yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin çalışma gücü kayıp oranı tespit talepleri, erken yaşlanma tespiti talepleri, kadın sigortalıların çocuklarının başka birinin sürekli bakımına muhtaç denecek ağır engelli olduklarının tespiti talepleri e-maluliyet sistemine kaydedilerek Kuruma gönderilecektir.

7. E-MALULİYET SİSTEMİ KAPSAMI DIŞINDA KALAN TESPİT İŞLEMLERİ

5510 sayılı Kanunun kapsamındaki 4-I/c sigortalıları ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler ve hak sahibi çocuklarının maluliyetlerinin, vazife maluliyetinin vazife malullük derecelerinin-malullük durumlarının sürekli veya geçici olduğunun tespiti işlemleri iş kazası-meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranlarının tespiti ve Kurum sağlık kurullarınca verilen kararlara karşı Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna itiraz talepleri kapsam dışı bırakılmıştır. Bu nedenle, bu taleplere ilişkin dosyalar e-maluliyet sistemine kaydedilmeden Kurullara gönderilecektir.

8. YAŞLILIK SİGORTASINA İLİŞKİN ÇALIŞMA GÜCÜ KAYBI TESPİTİ İŞLEMLERİ

Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinde 13. maddede, Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3. maddesi ile yapılan değişiklik uyarınca, 5510 sayılı Kanununun 28/V. maddesi hükmünce % 40 ile % 59 arasında çalışma gücü kaybı olduğunu ileri sürerek tespit talebinde bulunanların durumu, talep tarihinde yürürlükte bulunan "Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre değerlendirilecektir.

9. KURUM SAĞLIK KURULU KARARLARINA İTİRAZDA SÜRE SINIRININ KALDIRILMASI

Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinin 18. maddesinde yapılan değişiklikle itirazlarda süre şartı kaldırılmıştır. İlgililerin itirazda bulunmaları halinde, karar ve itiraz tarihi arasında süre şartı aranmaksızın dosyaları Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna gönderilecektir¹¹.

¹⁰ Bkz.: Yusuf ALPER, Sosyal Sigortalar Hukuku, Bursa, 2015, s. 268-269.

¹¹ Değişiklikten önce Kurum sağlık kurulu kararlarına, ilgililere tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içerisinde yapılan itirazlar değerlendirilmekteydi.

10. İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI SONUCU MESLEKTE KAZANMA GÜCÜ KAYBI ORANI TESPİTİ İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Önceleri yalnızca Ankara Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Kurum Sağlık Kurulu tarafından değerlendirilen meslek hastalığı dosyaları 01.01.2014 tarihinden itibaren, iş kazaları dosyaları ise 01.01.2015 tarihinden itibaren İstanbul ve İzmir Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri Kurum Sağlık Kurullarında da değerlendirilmektedir¹².

Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde, iş kazası sonucuna bağlı meslekte kazanma gücü kaybı oranının tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarını düzenlemeye yetkili kılınmış sağlık hizmeti sunucuları belirtilmiştir. Ancak geçirilen iş kazası sonrasında son durumu gösterir sağlık kurulu raporu eğer tam teşekküllü Sağlık Bakanlığı Devlet Hastanelerince düzenlenmişse, bu raporlar da Kurum sağlık kurulları tarafından değerlendirilebilecektir.

Sigortalının geçirdiği iş kazası veya uğradığı meslek hastalığı nedeniyle malul kaldığını iddia etmesi durumunda, hazırlanan dosyası Kurum sağlık kurullarında değerlendirilerek meslekte kazanma gücü kaybı oranı (sürekli iş göremezlik derecesi) tespiti karara bağlanacaktır¹³.

Sigortalının sürekli iş göremezlik durumu sürekli tam iş göremezlik ve sürekli kısmi iş göremezlik şeklinde gerçekleşebilir. Sürekli kısmi iş göremezlik hallerinde sigortalı tekrar işbaşı yapabilecektir. Bu durumda sürekli iş göremezlik durumunun başladığı tarihi tespit etmek gerekecektir.

İlgililerin dosyası Kurum sağlık kurullarına gönderilirken, iş kazası sonucunda sigortalının ne kadar süre istirahatli kaldığı, ne kadar süreyle geçici iş göremezlik ödeneği aldığı ve ne zaman iş başı yaptığı belirtilecektir. Bunlar belirtilmezse, açıklanan sürekli iş göremezlik halinin oluştuğu ilk raporda belirtilen iş başı tarihi esas alınır.

- Raporda bildirilen çalışır (çalışabilecek durumdadır) tarihleri arasında beş günden fazla süre varsa (birden fazla rapor olması durumunda) ilk rapor tarihi esas alınacaktır. Raporlar arasında en çok beş gün varsa, son raporda gösterilen iş başı tarihi esas alınacaktır.
- Rapor bulunmaması halinde, sigortalının ilgili klinikte yeniden muayenesi ile kalıcı-sekel hale gelen (iyileşmesi mümkün olmayan) hastalıkların iş kazası tarihinden itibaren iyileşme süreleri dikkate alınarak çalışabilir veya çalışamaz tespiti yapılacak ve tahmini bir tarih esas alınacaktır.
- Sigortalının sağlık durumu, daha önceden tespit edilmiş olan meslekte kazanma gücü kaybı oranında artma veya azalmaya neden olmuşsa, bu değişikliğin tespit edildiği tarih esas alınacaktır. Rutin kontrol muayenesi sonucunda veya işverenin yeniden muayene talebi sonucunda düzenlenen sağlık kurulu raporlarını içerir dosyanın değerlendirilmesi sonucu, meslekte kazanma gücü kaybı oranında artma veya azalma olmuşsa bunu belgeleyen rapor tarihi itibarıyla yeniden hesaplama yapılacaktır.
- Sigortalının birden fazla iş kazası veya meslek hastalığına uğraması durumunda Kurum sağlık kurullarınca her bir kaza veya hastalık için ayrı ayrı meslekte kazanma gücü kaybı oranını gösterir karar düzenlendikten sonra tespit edilen oranlar birleştirilecektir. Ancak birleştirme işlemini gösteren ayrı bir karar düzenlenecektir.

Birleştirme işlemine dair karar, son meslekte kazanma gücü kaybı oranı tespitini yapan Kurum sağlık kurulu tarafından düzenlenecektir.

- Sigortalının ölümünün iş kazası ve meslek hastalığına bağlı olup olmadığı da tespit edilmesi gereken hususlardan birisidir.

¹² Bkz.: 10.06.2011 tarihli ve 2011/49 sayılı Genelge.

¹³ Meslek hastalığının mahiyeti ve tespiti konusunda ayrıntılı bilgi için bkz.: Ali GÜZEL/Ali Rıza OKUR/Nurşen CANIKLIOĞLU, Sosyal Güvenlik Hukuku, 14.B., İstanbul, 2012, s. 417-425.

Sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış durumdayken ölen sigortalının ölüm nedeninin iş kazası-meslek hastalığına bağlı olup olmadığının tespiti yapılacaktır¹⁴. Diğer taraftan meslekte kazanma gücü kaybı oranı % 10'un altında tespit edilmiş olduğu için sürekli iş göremezlik geliri bağlanamamış olan sigortalıların dosyalarında bu oranının tespitine ilişkin sağlık kurulu raporu ve diğer belgeler zaten mevcut olduğundan Kurum sağlık kurullarınca ölüm nedeninin, sigortalının geçirdiği iş kazası-meslek hastalığına bağlı olup olmadığının tespiti yapılacaktır.

İş kazası sonucu görülen tedavi ile ilgili olarak geçici iş göremezlik durumu sona erdikten sonra iş kazasının yol açtığı hastalık ve arazlar kalıcı hale gelmiş ve bunun kararı verilmişse, ancak bundan sonra meslekte kazanma gücü kaybı oranı tespit edilecektir. Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının raporlarında belirttikleri istirahat süreleri¹⁵ dolduktan sonra dosyalar Kurum sağlık kurullarına gönderilecek ve meslekte kazanma gücü kaybı oranları orada tespit edilecektir¹⁶.

11. MESLEK HASTALIĞI TESPİTİNDE DENETİM TALEBİNDE BULUNULMASI

Kurum sağlık kurulları tarafından hastalığın meslek hastalığı olup olmadığına karar verilemeyen hallerde, ilgili Kurum sağlık kurulu gerekçesini de belirterek denetim yapılmasını talep edebilir. Bu durumda Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının ilgili grup başkanlığınca değerlendirme yapılabilecektir¹⁷.

12. MESLEK HASTALIKLARI İLE İLGİLİ OLARAK YÜKÜMLÜLÜK VE MARUZİYET SÜRELERİNE İLİŞKİN KURUM SAĞLIK KURULU KARARLARI

Kurum sağlık kurulunca yapılan değerlendirme sonunda, mesleki bulguların saptanması halinde, meslek hastalıkları listesindeki yükümlülük süresi aşılmış olsa da veya maruziyet süresi yetersiz olsa da, söz konusu hastalık Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kararı ile meslek hastalığı sayılabilecektir¹⁸. Kurum sağlık kurulları tarafından, meslek hastalıklarına ilişkin olarak yükümlülük ve maruziyet süresi bakımından tespit istenebilir. Bu durumda hastalığa ait tıbbi parametreler belirtilmeksizin sadece yükümlülük ve maruziyet yönünden değerlendirilmeyele ilgili düzenlenecek karar, dosya ile birlikte Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna gönderilecektir.

Türkiye ve Almanya arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesi uyarınca her iki ülkede geçen çalışma dönemlerinde aynı mahiyette meslek hastalığı yapıcı çalışmanın bulunması halinde bu çalışmalar birbirinin devamı sayılabilecektir¹⁹. Sözleşme gereği olarak Kurum sağlık kurullarınca meslek hastalığı tespitlerinde ilgilinin meslek hastalığına neden olan işe başladığı ilk tarih ile işten ayrıldığı en son tarih yükümlülük ve maruziyet sürelerinin tespitinde esas alınacaktır. Her iki ülkede geçen çalışmalar aynı türden meslek hastalığı yapıcı çalışma değilse ilgilinin başvurusu her ülkenin kendi mevzuatına göre ayrı ayrı değerlendirilecektir.

¹⁴ Bkz.: Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, md. 2/(I), R.G. 11.10.2008 T., No: 27021.

¹⁵ Geçici iş göremezlik süreleri

¹⁶ Bkz.: 10.06.2011 tarihli ve 2011/49 sayılı Genelge.

¹⁷ Bkz.: Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 03.02.2015 tarihli ve 1993287 sayılı Genelgesi.

¹⁸ Bkz.: 5510 sayılı Kanun md. 14/III, Kadir ARICI, Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, Ankara, 2015, s. 321-322.

¹⁹ Bkz.: Türkiye-Almanya Sosyal Güvenlik Sözleşmesi md. 21.

13. KURUM SAĞLIK KURULLARINCA YAPILACAK DEĞERLENDİRMEDE UYULACAK ESASLAR

- Kurum sağlık kurullarınca yapılacak değerlendirme ve tespitlerde mevzuata ilişkin tereddütler oluştuğunda, uygulamada farklılıklar olmaması için Maluliyet ve Sağlık Kurulları Daire Başkanlığından talimat alınması ve buna göre işlem yapılması gerekmektedir²⁰.
- Türkiye’de ve Almanya’da meslek hastalığına neden olan işyerlerinde çalışmaları bulunan sigortalılardan aynı zamanda ülkemizde iş kazası geçiren ve bu iş kazası sonucunda gelir bağlanmış olanlar varsa, bunların, Türkiye-Almanya Sosyal Güvenlik Sözleşmesine göre meslek hastalığı oranlarının belirlenmesini talep etmeleri veya meslek hastalığı oranlarında artma-azalma olup olmadığının belirlenmesini talep etmeleri durumunda, ülkemizde geçirdikleri iş kazası sonucu tespit edilmiş olan meslekte kazanma gücü kayıp oranı dikkate alınmayacak ve sadece meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranı dikkate alınmayacak ve sadece meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranları tespit edilecektir.
- Sigortalıların çocuklarının maluliyet veya ağır engellilik durumlarının tespitinde, Kurumca yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucularınca düzenlenmiş sağlık kurulu raporu varsa yeniden sevk işlemleri yapılmayacak-tekrar rapor düzenlettilmeyecek, çocuğun mağduriyetinin önlenmesi için mevcut rapor Kurum sağlık kurullarınca değerlendirilecektir²¹.
- İlgililerin, kendileri için Kurum sağlık kurullarınca hazırlanmış olan raporun yeniden değerlendirilmesini talep etmeleri halinde, Kurum sağlık kurullarınca mevcut raporun yeniden değerlendirilmesini talep etmeleri halinde, Kurum sağlık kurullarınca mevcut raporun yeniden değerlendirilmesi söz konusu olmayacaktır. Böyle bir durumla karşılaşıldığında, sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezleri, yeniden değerlendirme talebinde bulunan kimselere, haklarındaki Kurum sağlık kurulu kararına karşı itirazlarını sadece Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu’na yapabileceklerini bildireceklerdir.

20 Bkz.: Sosyal Güvenlik Kurumu Merkez Teşkilatı Yönetmeliği md. 16.

21 08.10.2013 tarihli ve 2013/34 sayılı Genelge.